

Karkirina ewleh di gel xwarekan
Ragihandina Rêveberiya Tendurustiya te
derbarê xalên 42/43 yên Qanûna Parastina li
hemberî nexweşiyên înfeksiyonî (IFSG)

Fêrkirina taybet a kedkaran di dema karkirina di gel xwarekan da

1

Hewcetiya çî kesî bi fêrbûnê heye

Kesên ku xwarekê berhem tînin, hildigirin an raber dikin, wek mînak nanpêj, qesab (goştbirr), kedkarên aşpêjxaneyê, radestker û firoşyarên xwarekên pakêtnekirî.

2

Kîjan molet girîng in

Kesê ku karê wî/wê bi xwarekan e, hewcetî bi fêrbûnê heye ku têkildarî zêdetir ji sê mehan pêştir nebe. Ji bilî vê yekê ew divê biselimîne ku zanista wî berdewam hatiye birojkirin.

3

Xwarekên hesas

Hokarên nexweşiyê renga di hin xwarekan da gelekî hêsan zêde bibin, wek mînak bi taybet derbarê goşt, goştê balendeyan, masî, berhemên hêkan, şîr, bestenî (berfeşîr), zîlik, mayonêz (Mayonnaise) û hwd.

4

Qedexetiyan çalakiyê

Bi taybet derbarê nexweşiyên vegir, te destûra xwe ya berhemanîn an amadekirina xwarekê tune. Di vê rewşê da divê wek mînak di rewşa îzhal an vereşyanê derdem serokê xwe haydar bikî.

5

Paqijî

Paqijî di dema amadekirina xwarekê roleke girîng heye, û armanca wê ev in: Paqijiya kesane, paqijiya xwarekê, paqijiya cihê karkirinê.

6

Mafû berpîrsên bersivdanê

Belgeya rêber a Rêveberiya Tendurustiyê agahîne bi hûrgilî derbarê karkirina di gel madeyên xwarekê (xwardemenî) raber dike. Her wiha me hemî berpîrsên bersivdanê ji bo te (wwe) kom kirine.

1 | Hewcetiya çî kesî bi fêrbûnê heye

Kedkarên li xwaringehan

Fêrkar

Nanpêj, şêranîpêj

Goştbirr (qesab)

Kesên çalak bi awayê xwebexş

2 | Kijan molet girîng in

- ▶ Di dema ddestpêkirina çalakiyê da, fêkirina seretayî nabe ku têkildarî sê mehan berê be.
- ▶ Di roja karî ya yekem da divê ku tu ji aliyê xwediya kar va werî fêkîrin.
- ▶ Beriya bidawîhatina 2 salanm fêrbûna din pêwîst e.
- ▶ Di rewşa ku kesekî heta sala 2001ê guwahiyêke tendurustiyê li gorî Qanûna federal a nexweşiyên vegir wergirtibe û bikare fêrkariyên din biselimîne da, fêrbûnê pêwîst nake.

3 | Xwarekên hesas

Ji wan xwardemeniyên ku ji bo wan fêrkaarî pêwîst e, ev in:

Şîr û berhemên pêkhatî ji wî

Berfeşîr û berhemên niv-amadekirî yên wê

Goşt, goştê balendeyan û berhemên wan

Masî, kêvjing an nerm-leş û Berhemên wan

Berhemên Hêkan

Xwareka zarokên berşîr û biçûk

Zilîk (Sprossen) û giyayên nûşînbûyî ji bo xwarina bi xavî û her wiha tovîk ji bo şînkirina zilîk û giyayên nûşînbûyî ji bo xwarina bi xavî

Berhemên hevîrî bi madeyên tijîker an rûkêşa tam nepatî an tam germ-nekirî

salatên xweştam, salata mêwe û pincarên xav û salata kartolan, Madeyên çêjder, Mayonêz, sosên din ên emolsiyonkirî, hevîrtirşên (yeast) xwarinê

Qanûan parastina li hemberî nexweşiyên înfeksiyonî diyar dike ku eger di kesekî da nîşaneyên nexweşiyê xuya bibin ku nîşana nexweşiyê jêrê bin, an ji aliyê bijîşkekî va hatibe diyarkirin, ew nabe ku di têkiliya di gel madeyên xwarinê daa be:

- ▶ Îltihaba înfeksiyonî ya xedar a perdeya hundirîn a mêde û rûviyê biçûk (îzhala vegir a diyarbûyî bi awayê nişkêvayî) ya ji ber Bakteriyên Salmonellen, Shigellen, Bakteriya Kolêreyê, Staphylokokken, Campylobacter, Rotaviren An hokarên din ên pêkênerê Îzhal anku Vijikîbûnê
- ▶ Bakteriyên ‚Escherichia coli-Bakterien‘
- ▶ Vîbrîyoyên Kolêreyê (Cholera-vibrionen)
- ▶ Şînik anku Tîfûs (Typhus) anku Şîbhî-Şînik
- ▶ Vîrûsa Hêpatîta A an E'yê (hawkirina Mêlakê)
- ▶ Te birînên înfeksiyonî (kêmgirtin) an nexweşiya çermî heye ku derbarê wan ev îmkan heye ku hokarên wan ên nexweşizê bi rêya madeyên xwarinê derbasî kesên din bibin.

Nîşaneyên jêrê, elametên nexweşiyên navbirî ne:

- ▶ Îzhal di gel zêde ji du caran gûkirina avkî ya reyîn di rojê da, renga rewşa dilrabûn, vereşiyana Ū ta (germahiya leşî)
- ▶ Taya zêde hevrê di gel serêş, dilêş an êşa movikan a giran û qebizbûna zik anku zikgirî (Verstopfung) (tenê piştî Çend rojan îzhala giran) nîşaneyên Şînik anku Tîfûs (Typhus) anku Şîbhî-Şînikê ne.
- ▶ Îzhalên sipî yê bi rengê şîr hevrê di gel jidestdana gelek av û şilav, ji nîşaneyên taybetî Kolêreyê (Cholera) ne.
- ▶ Zerbûna çerm û kurtika çavan hevrê di gel lawazî û nebûna meyl û îştihaya xwarinê nîşana nexweşiya Hêpatîta A an E'yê ne.
- ▶ Birîn an cihên servekirî yê nexweşiyên çermî di rewşekê da ku sor bûbin û bi madeyê zeliqokî û şil hatibin werdan, teşenekerî an werimî ne û renga înfekte û kêmgirtî bin.

Di rewşa ku nîşaneyên navbirî yê nexweşiyê xuya bibin, kesê tûşbûyî pêwîst e ku di gel bijîşkê malbatê an Bijîşkê şirketê bişewire û ji wî/wê ra bibêje ku kar û barê wî di gel madeyên xwarinê ye. Ji bilî vê yekê, kesên tûşbûyî erkdar e ku bilez berpîrsê berzîtir ji xwe derbarê vê mijarê haydar bike ku ew di heyama nexweşiya xwe da nikare di gel madeyên xwarinê kar bike. Binpêkirin wek binpêkirina rêzikên qanûnî an kiriyara sûcdarane dê were şopandin.

Paqijiya kesane

- ▶ Şûştina destan
- ▶ Deranîna xxeml û zîvan
- ▶ Kincên parastinî yên paqij
- ▶ Nekuxîn An nebênijîn ber bi madeyên xwariniyê
- ▶ Banda birînê ji bo birînên biçûk
- ▶ Bikarneanîna laka neynûkan an gel'a neynûkan

Paqijiya madeyên xwariniyê

Madeyên xwarinî yên xera dibin
Divê bi awayê hênik bên ragirtin û bilez
Bên berhemanîn û bilez bên Mesrefkirin.

Goştê gelekî qerisî di germahiya herî pirr
7 derece (7 Grad Celsius) vekin û xwarekan
Têra xwe bi qasî pêwîst germ bikin.

Paqijiya cihê kar

Tevahiya atmosfera cihê kar divê Di rewşa
rêkûpêk û biserûber da Were ragirtin.

Hemî destmalên ku alavên aşpêxaneyê û
amûrên din bi wan tên paqijkirin Divê bi
awayê rojane bên guhertin Mesrefkirin.
Madeyên paqijker û dijî înfeksiyonê divê
dûr û cuda ji beşa madeyên xwarekê bên
ragirtin.

Ev broşûr dîmeneke giştî ya sseretayî ji karkirina ewleh di gel Madeyên xwariniyê raber dike. Bingeha qanûnê, qanûna têkildarî pêşîlêgirtin û têkoşîna dijî Nexweşiyên înfeksiyonî di mirovan da (Qanûna Parastina li hemberî nexweşiyên înfeksiyonî (IFSG)) ye, Ku tu dikarî nivîsa wê li vir bibînê:

<https://www.gesetze-im-internet.de/ifsg>

- Beşa 8an
- Pêdiviyên paqijiyê ji bo kedkaran
- Di dema karkirina di gel madeyên xwariniyê da

https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/IfSG/Belehrungsbogen/belehrungsbogen_node.html

Broşûra ragihandinê ya enistîtûya Robert Koch
Bi zimanên din ên neteweyî

Agahiyên weşanger:

**Dîzayn û mafê kopîkirinê
(Urheberrecht):**

Technologiezentrum Glehn
Hauptstraße 74 - 76
41352 Korschenbroich-Glehn

02182 / 85 07 65
info@tz-glehn.de
www.tz-glehn.de